

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત વડી અદાલતમાં અમદાવાદ ખાતે

સ્પે. સિવિલ એપ્લીકેશન નં. ૫૭૮૨ / ૨૦૧૪

સાથે

સ્પે. સિવિલ એપ્લીકેશન નં. ૫૭૮૪ સન ૨૦૧૪

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી

=====

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે?	
૨	પત્રકારને રીફર કરવામાં આવશે કે નહીં?	
૩	શું માનનીય શ્રી ન્યાયમૂર્તિ ચુકાદાની ખરી નકલ જોવા માંગે છે?	
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણના અર્થઘટન અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈપણ આદેશ અંગે કાયદાના નોંધપાત્ર પ્રશ્નનો સમાવેશ થાય છે?	
૫.	શું તે સિવિલ જજને મોકલવાનું છે?	

=====

કિરીટકુમાર ભોગીલાલ શાહ....અરજદાર(ઓ)

વિરુદ્ધ

ડીસા નગરપાલિકા....પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થીતી: અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી પ્રેમલ આર જોશી, વકીલ; પ્રતિવાદી(ઓ)
નં. ૧ તરફથી શ્રી મેહુલ એચ રાઠોડ, વકીલ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી

તારીખ : ૨૬/૧૧/૨૦૧૪

સામાન્ય મૌખિક ચુકાદો

૧. ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ-૨૨૬ હેઠળની આ અરજીઓ દાખલ કરવામાં આવી છે, જેમાં પ્રાર્થના કરવામાં આવી છે કે પ્રતિવાદી-ડીસા નગરપાલિકાને અરજદારોની જન્મતારીખ જન્મ અને મરણ નોંધપોથીમાં દાખલ કરવા અને તે પછી અરજદારોને જન્મ પ્રમાણપત્રો જારી કરવા માટે તેને નિર્દેશ આપતો મેન્ડેમસનો રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, આદેશ અથવા નિર્દેશ જારી કરવામાં આવે. વધુમાં, વૈકલ્પિક રીતે, અરજદારોએ ડીસાના વિદ્વાન ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટ, પ્રથમ વર્ગ દ્વારા ફોજદારી વિવિધ અરજીઓ ક્રમાંક ૧૬/૨૦૧૪ અને ૧૭/૨૦૧૪ માં તા. ૧૫.૦૩.૨૦૧૪ના રોજ કરવામાં આવેલા આદેશોને રદ કરવાની પણ પ્રાર્થના કરી છે.

૨. હકીકત અને કાયદાના સમાન પ્રશ્નો આ બન્ને અરજીઓમાં ઊભા થતા હોઈ, સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોની સંમતિથી, તેઓની એકસાથે સાંભળણી કરીને એક સામાન્ય આદેશ દ્વારા અંતિમ નિર્ણય કરવામાં આવે છે. સુવિધા માટે, વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૫૭૮૨/૨૦૧૪માં ઉપલબ્ધ હકીકતોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવશે, જે નીચે મુજબ છે.

૩. કેસની સંક્ષિપ્ત હકીકતો એવી છે કે અરજદારનો જન્મ તારીખ ૨૪.૦૨.૧૯૪૫ના રોજ ડીસા ખાતે થયો હતો. તેમ છતાં, સંબંધિત સમયે અરજદારની જન્મતારીખનો દાખલો પ્રતિવાદી નગરપાલિકા/તેની પૂર્વવર્તી સંસ્થામાં નોંધાયો ન હતો. અરજદારે માર્ચ, ૧૯૬૨ મહિનામાં માધ્યમિક શાળા પ્રમાણપત્ર પરીક્ષા પાસ કરી હતી. ગુજરાત માધ્યમિક શાળા પ્રમાણપત્ર પરીક્ષા બોર્ડે અરજદારને ૩૦.૧૧.૧૯૬૨ના રોજ શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર આપ્યું હતું, જેમાં તેની જન્મતારીખ ૨૪.૦૨.૧૯૪૫ દર્શાવવામાં આવી છે. આ દસ્તાવેજ અરજીઅ સાથે પરિશિષ્ટ-અ તરીકે જોડવામાં આવ્યો છે. અરજદારનો વધુમાં એવો પણ કેસ છે કે તેણે સર ચાર્લ્સ વોટસન હાઈ સ્કૂલ, ડીસામાં અભ્યાસ કર્યો હતો. ઉક્ત શાળાના મુખ્ય શિક્ષકે અરજદારને ૦૪.૦૬.૧૯૬૨ તારીખનું શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર આપ્યું હતું, જેમાં તેની જન્મતારીખ ૨૪.૦૨.૧૯૪૫ તરીકે નોંધવામાં આવી છે. આ ઉપરાંત, ઉક્ત શાળાના મુખ્ય શિક્ષકે શાળાના નોંધવહીઓ અનુસાર અરજદારની જન્મતારીખ ૨૪.૦૨.૧૯૪૫ હોવાનું પ્રમાણિત કરતું અલગ પ્રમાણપત્ર પણ જારી કર્યું હતું. આ પ્રમાણપત્ર મુજબ પણ અરજદારની જન્મતારીખ ૨૪.૦૨.૧૯૪૫ જણાવવામાં આવી છે. અરજદારે નાગરિકતા અને વસવાટનું પ્રમાણપત્ર પણ રજૂ કર્યું છે, જેમાં તેની જન્મતારીખ ૨૪.૦૨.૧૯૪૫ દર્શાવવામાં આવી છે. અરજદારનો પાસપોર્ટ તેમજ તેનો ડ્રાઈવિંગ લાયસન્સ પણ એ જ તારીખ દર્શાવે છે. આ બધા દસ્તાવેજો અરજદારના મોટાભાઈ દ્વારા ૦૬.૦૧.૨૦૧૪ની અરજી સાથે, માનનીય ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટ, પ્રથમ

વર્ગ, ડીસાની અદાલતમાં રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા. માનનીય મેજિસ્ટ્રેટે ડીસા નગરપાલિકાના એક કર્મચારીની પૂછપરછ કરી હતી, જેમણે જણાવ્યું હતું કે ૧૯૪૫ વર્ષ સંબંધિત નોંધો નગરપાલિકા પાસે ઉપલબ્ધ નહોતી. આ નિવેદનના આધારે, માનનીય મેજિસ્ટ્રેટે આક્ષેપિત આદેશમાં ઠરાવ્યું હતું કે ૧૯૪૫ વર્ષનો દાખલો પ્રતિવાદી નગરપાલિકા પાસે ઉપલબ્ધ ન હોવાથી, જન્મ અને મરણ નોંધપોથીમાં અરજદારની જન્મતારીખ નોંધવા અંગે કોઈ દિશાનિર્દેશ આપી શકાય નહીં. તેનાથી અસંતોષ પામી, અરજદારે વર્તમાન અરજી દ્વારા આ અદાલતનો આશરો લીધો છે.

૪. અરજીકર્તાના વિદ્વાન વકીલ શ્રી પ્રેમલ આર. જોશીએ રજૂઆત કરી છે કે વર્તમાન કેસો એવા નથી જ્યાં અરજીકર્તાઓની જન્મતારીખ અંગે નોંધ પર કોઈ સામગ્રી ઉપલબ્ધ ન હોય. અરજીકર્તાઓ પાસે ગુજરાત માધ્યમિક શાળા પરીક્ષા બોર્ડ દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્ર, શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર, શાળા દ્વારા જારી કરાયેલ જન્મપ્રમાણપત્ર તેમજ રાષ્ટ્રીયતા નિવાસ, પાસપોર્ટ અને ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ જેવા દસ્તાવેજો છે, જેમાં તમામમાં દર્શાવવામાં આવ્યું છે કે વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૫૭૮૨/૨૦૧૪ માં અરજીકર્તાની જન્મતારીખ ૨૪.૦૨.૧૯૪૫ છે અને વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૫૭૮૪/૨૦૧૪ માં અરજીકર્તાની જન્મતારીખ ૦૯.૦૨.૧૯૪૩ છે. આ પૈકી કોઈપણ દસ્તાવેજમાં જન્મતારીખ અંગે કોઈ વિસંગતિ નથી. એ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે જો પ્રતિવાદી-નગરપાલિકા ૧૯૪૩ અને ૧૯૪૫ વર્ષ સંબંધિત નોંધ શોધી શકતી નથી, તો તેમાં અરજીકર્તાઓનો કોઈ દોષ નથી. વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૫૭૮૨/૨૦૧૪ માં અરજીકર્તા પોતાના ૭૧ વર્ષીય મોટાભાઈનું સોગંદનામું રજૂ કરવા તૈયાર અને ઈચ્છુક છે, જે કુટુંબમાં તેના કરતાં મોટા એકમાત્ર વ્યક્તિ છે અને જે વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૫૭૮૪/૨૦૧૪ માં પણ અરજીકર્તા છે; તેમજ અન્ય તમામ નોંધો પણ પ્રતિવાદી-નગરપાલિકા સમક્ષ રજૂ કરવા તૈયાર છે, અને પ્રતિવાદી-નગરપાલિકાને તે જ ધ્યાનમાં

લઈને અરજીકર્તાઓની જન્મતારીખ જન્મ અને મૃત્યુ નોંધપોથીમાં દાખલ કરવા યોગ્ય આદેશ પસાર કરવા દિશાનિર્દેશ આપવામાં આવે તેવી પ્રાર્થના છે.

૫. કે, આક્ષેપિત આદેશો પસાર કરતાં વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટવિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે યોગેશભાઈ નંદલાલ પંડ્યા વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્યના મામલામાં આપવામાં આવેલ, ૨૦૦૮ (૩) જીએલએચ (યુ.જે.) ૭ માં અહેવાલિત ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે, પરંતુ તેણે તે ચુકાદાનો ભ્રામક વાંચન કરીને અને તેનો ખોટો અમલ કરીને એવો નિષ્કર્ષ કાઢ્યો છે કે જ્યારે અભિલેખ ઉપલબ્ધ ન હોય ત્યારે અરજદારોના જન્મના નોંધણી બાબતના મુદ્દે તપાસ કરવાની મેજિસ્ટ્રેટને કોઈ સત્તા નથી. રજૂ કરવામાં આવે છે કે યોગેશભાઈ નંદલાલ પંડ્યા વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય (ઉપરોક્ત) ના મામલામાં, આ અદાલતે સક્ષમ સત્તાધિકારીને કાગળપત્રોનું પુનર્નિર્માણ કરવા અને જન્મ તથા મૃત્યુનો નોંધવહી તૈયાર કરવા તથા ત્યારબાદ તેમાંના અરજદારની માતાના મૃત્યુની નોંધણી કરવા માટે દિશાનિર્દેશો આપ્યા હતા. આ ચુકાદામાં ક્યાંય એવું જણાવવામાં આવ્યું નથી કે જો અભિલેખ ઉપલબ્ધ ન હોય, તો વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટવિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે તેની ખાતે નિક્ષેપિત સત્તાનો ઉપયોગ કરવાની કોઈ અધિકારિતા નથી.

૬. વધુમાં, અરજદારોની તરફથી એવું પ્રતિપાદિત કરવામાં આવે છે કે અધિનિયમની કલમ-૧૩(૩)ની જોગવાઈઓ ત્યારે કાર્યાન્વિત થશે જ્યારે સંબંધિત વ્યક્તિનો જન્મ ક્યારેય નોંધાયેલો જ ન હોય. તેથી, જન્મ અને મૃત્યુના નોંધપોથીની અનુપલબ્ધતાથી, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાય તેવી સત્તાઓના સંબંધમાં, લગભગ કોઈ ફરક પડતો નથી.

૭. પ્રતિવાદીની તરફથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી મેહુલ એચ. રાઠોડ રજૂ કરે છે કે યોગેશભાઈ નંદલાલ પંડ્યા વિ. ગુજરાત રાજ્ય તથા અન્ય (ઉપરોક્ત) ના મામલામાં આપેલ ચુકાદો

હાલના કેસોમાં લાગુ પડતો નથી, કારણ કે અરજદારોનો જન્મ ક્યારેય નોંધાયેલો જ નથી, જે અરજદારોની અરજીઓ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે. તેમ છતાં, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે નોંધ પર ઉપલબ્ધ સામગ્રીના આધારે અરજીઓનો નિર્ણય કરવો જોઈએ હતો.

૮. ઉપરોક્ત રજૂઆતોના સમર્થનમાં, નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર મૂકવામાં આવ્યો છે : (૧) ભાવિન નટવરલાલ પટેલ વિ. પ્રાદેશિક પાસપોર્ટ અધિકારી અને અન્ય, ૧૯૯૮ (૧) જી.એલ.આર. ૭૭૦ માં અહેવાલિત.

(૨) કરીમાબીબી ડબ્લ્યુડી/ઓ. ગુલામ મોહમ્મદ મુસ્તુફા કરોડિયાવાડ અને અન્ય વિ. અંકલેશ્વર નગરપાલિકા અને અન્ય, ૧૯૯૮ ગુજરાત જર માં અહેવાલિત.

૯. આ અદાલતે સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા છે, અરજીઓમાં કરવામાં આવેલા નિવેદનો, આક્ષેપિત આદેશોની વિગતો તથા નોંધ પર રહેલા અન્ય દસ્તાવેજોનું અવલોકન કર્યું છે.

૧૦. અરજીકર્તાઓના સંબંધિત જન્મો સંબંધિત નોંધમાં નોંધાયેલા નથી, તે બાબત વિવાદાસ્પદ નથી. તેથી, અધિનિયમની કલમ-૧૩(૩) ની જોગવાઈઓ અનુસાર અરજીકર્તાઓએ અરજીઓ દાખલ કરીને વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટનો આશરો લીધો છે. કલમ-૧૩(૩) ની જોગવાઈઓ નીચે મુજબ પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવે છે : “૧૩(૧)* ૧૩(૨) * ૧૩(૩) કોઈપણ જન્મ અથવા મૃત્યુ, જે તેની ઘટના થયાના એક વર્ષની અંદર નોંધાયેલ ન હોય, તે જન્મ અને મૃત્યુની સચોટતા ચકાસ્યા બાદ તથા નિર્ધારિત ફી ભર્યા પછી માત્ર પ્રથમ વર્ગના મેજિસ્ટ્રેટ અથવા પ્રેસિડન્સી મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા કરવામાં આવેલા આદેશ પરથી જ નોંધવામાં આવશે.

૧૩(૪) * ”

૧૧. કાયદાની ઉક્ત જોગવાઈઓના અવલોકનથી સ્પષ્ટ થાય છે કે જે મામલામાં જન્મ અથવા મૃત્યુ, જે હોય તે, તેના બન્યાના એક વર્ષની અંદર નોંધાયેલું ન હોય, તેમાં તે માત્ર પ્રથમ વર્ગના મેજિસ્ટ્રેટ અથવા પ્રેસિડેન્સી મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા જન્મ અથવા મૃત્યુની સાચાઈની ચકાસણી કર્યા પછી અને નિર્ધારિત ફી ભરપાઈ થતાં આદેશ પસાર કરવામાં આવે ત્યારબાદ જ નોંધાઈ શકે છે. જરૂરી ચકાસણી હાથ ધરતી વખતે માનનીય મેજિસ્ટ્રેટે અનુસરવાની પ્રક્રિયા અથવા પદ્ધતિ અધિનિયમમાં નિર્ધારિત કરવામાં આવી નથી.

૧૨. “ચકાસણી” શબ્દ ખૂબ વ્યાપક છે. યોગ્ય પરિસ્થિતિ મુજબ, જન્મ અથવા મૃત્યુ થયાની ઘટનાની ચકાસણી, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટને યોગ્ય લાગે તેવી કોઈપણ રીતથી અને કાયદા અનુસાર, કરવી તેમના માટે ખુલ્લી છે.

૧૩. અધિનિયમની કલમ-૧૩ની ઉપકલમ (૩) માં ક્યાંય પણ એવો સંકેત આપવામાં આવેલો નથી કે જો અરજકર્તા, અથવા અરજદાર, જે વર્ષમાં જન્મેલા હતા તે વર્ષની જન્મ અને મરણ નોંધપોથી સત્તાધિકારી પાસે ઉપલબ્ધ ન હોય, તો મેજિસ્ટ્રેટને આદેશ કરવાની કોઈ સત્તા નથી.

૧૪. આક્ષેપિત આદેશોમાં, વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે યોગેશભાઈ નંદલાલ પંડ્યા વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય (સુપ્રા.) મામલામાં આ અદાલતના એક ચુકાદાનો ઉલ્લેખ કરીને એવો નિષ્કર્ષ કર્યો છે કે ઉપરોક્ત સંદર્ભિત ચુકાદામાં આ અદાલતના સિદ્ધાંત અનુસાર, જો નોંધ ઉપલબ્ધ ન હોય, તો વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ અરજદારોના જન્મની નોંધ દાખલ કરવાનો આદેશ કરી શકતા નથી. ઉક્ત ચુકાદાની વિષયવસ્તુનું પરિશીલન કર્યા બાદ, આ અદાલત અરજદારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી પ્રેમલ આર. જોશીની રજૂઆતો સાથે સહમત થવા પ્રવૃત્ત છે કે વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટે ઉપરોક્ત ચુકાદાનું ગેરવાચન કર્યું છે અને તેનો ગેરલાગુ પડતો અમલ કર્યો છે. તેના વિરુદ્ધ, ઉક્ત ચુકાદો નોંધનું પુનર્નિર્માણ

કરવામાં આવે તેવું નિર્દેશ આપે છે. તેમાં ક્યાંય પણ એવું જણાવવામાં આવ્યું નથી કે, નોંધના અભાવે, મેજિસ્ટ્રેટ સંબંધિત પરિસ્થિતિ મુજબ જન્મ અથવા મૃત્યુની સચ્ચાઈની ચકાસણી કર્યા પછી, અધિનિયમની કલમ-૧૩(૩) હેઠળ તેમના ખાતે જ્યસ્ત સત્તાનો ઉપયોગ કરી શકતા નથી.

૧૫. કોઈપણ સ્થિતિમાં, જો અરજદારોનો એવો મામલો હોય કે તેમના જન્મનો નોંધણી એકદમ કરવામાં આવી જ નથી, તો નોંધપોથી ઉપલબ્ધ ન હોવું, આદરણીય મેજિસ્ટ્રેટને આદેશ પસાર કરવામાં અવરોધરૂપ બની શકશે નહીં, કારણ કે તે નોંધપોથીમાં અરજદારોને સંબંધિત જન્મનો કોઈ નોંધપહિનો દાખલો સમાવિષ્ટ ન હોય.

૧૬. અરજદારો દ્વારા અનેક દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવ્યા છે, જેમ કે ગુજરાત સેકન્ડરી સ્કૂલ સર્ટિફિકેટ એક્ઝામિનેશન બોર્ડ દ્વારા જારી કરાયેલા પ્રમાણપત્રો, શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર, શાળા દ્વારા જારી કરાયેલ જન્મ પ્રમાણપત્ર, તેમજ નાગરિકતા નિવાસસ્થાન, પાસપોર્ટ અને ડ્રાઇવિંગ લાઇસન્સ સંબંધિત દસ્તાવેજો, જે તમામ અરજદારોની જન્મતારીખ અનુક્રમે ૨૪.૦૨.૧૯૪૫ અને ૦૯.૦૨.૧૯૪૩ દર્શાવે છે. વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૫૭૮૨/૨૦૧૪ માંના અરજદાર તેમના ૭૧ વર્ષીય મોટાભાઈનું સોગંદનામું રજૂ કરવા પણ તૈયાર અને ઇચ્છુક છે, જે પરિવારમાં તેમના કરતાં મોટા વયના એકમાત્ર વ્યક્તિ છે. વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ માટે અન્ય તમામ દસ્તાવેજોનો વિચાર કરવો આવશ્યક હતો. તેમ છતાં, આક્ષેપિત આદેશોના અવલોકન પરથી એવું જણાતું નથી કે આવું કરવામાં આવ્યું છે.

૧૭. કરીમાબીબી ડબ્લ્યુડી/ઓ. ગુલામ મહમ્મદ મુસ્તુફા કરોડિયાવાડ અને અન્ય વિ. અંકલેશ્વર મ્યુનિસિપાલિટી અને અન્ય (સુપ્રા.), માં આ અદાલતે અધિનિયમની કલમ-૧૩(૩) ની જોગવાઈઓનું પરીક્ષણ કર્યું છે અને નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે :

૧૦. જ્યારે ઉપરોક્ત તમામ વિગતો અરજીમાં આપવામાં આવે છે, ત્યારે મેજિસ્ટ્રેટ માટે એ પણ અનિવાર્ય બને છે કે તેવા વ્યક્તિઓને નોટિસ જારી કરે જેઓ તેના આદેશથી પ્રભાવિત થવાની સંભાવના ધરાવે છે. ઉત્તરાધિકાર પ્રમાણપત્ર જારી કરતી વખતે જેમ જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરવું આવશ્યક હોય છે, તેમ તે જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરાવવાનો પણ આગ્રહ રાખવો જોઈએ. ઉપરોક્ત પ્રક્રિયાનું પાલન કર્યા વિના મેજિસ્ટ્રેટે આવી અરજીનું નિવારણ કરવા આગળ વધવું જોઈએ નહીં, કારણ કે આવી રાહત મંજૂર કરવાથી અરજદારના હિતમાં હક ઉત્પન્ન થવાનો છે અને નિશ્ચિત વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ બાધ્યતા ઊભી થવાની છે. જ્યારે આવી વ્યક્તિઓ વિરુદ્ધ બાધ્યતાઓ ઊભી થાય છે, ત્યારે તેમને અરજદારના ઉક્ત કૃત્યને પડકારવાની વાજબી તક મળવી જ જોઈએ.

૧૮. ઉપર ઉદ્ધૃત ચુકાદામાં આ અદાલતે જે રીતે ઠરાવ્યું છે તે મુજબ, અરજદારો દ્વારા તેમની અરજીઓમાં કરવામાં આવેલા કથનોની, માનનીય મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા, તેમના દ્વારા કરવામાં આવનાર કોઈપણ આદેશથી અસર થવાની સંભાવના ધરાવતા વ્યક્તિઓને નોટિસો જારી કરીને ચકાસણી કરાવવાની રહેશે. માનનીય મેજિસ્ટ્રેટ જાહેરનામું પણ જારી કરી શકે છે, અને જો નિર્ધારિત સમયગાળામાં કોઈ વાંધો ન આવે, તો તે અધિનિયમની કલમ-૧૩(૩)ની જોગવાઈઓ અનુસાર યોગ્ય આદેશો પસાર કરવા માટે આગળ વધી શકે છે.

૧૯. પડકારાયેલ આદેશોના અવલોકનથી વધુમાં એવું જણાય છે કે ઉપરોક્તમાંથી કોઈપણ વિચારણા માનનીય મેજિસ્ટ્રેટના મન પર અસરકારક થઈ નથી, જેમણે માત્ર આ ટૂંકા આધાર પર કે પ્રતિવાદીઓ પાસે નોંધ ઉપલબ્ધ નથી, અરજદારોએ કરેલી અરજીઓને નામંજૂર કરીને ઉક્ત આદેશો યાંત્રિક રીતે પસાર કર્યા છે. ધ્યાનમાં રાખવું યોગ્ય છે કે અરજદારોની ઉંમર અનુક્રમે ૬૯ અને ૭૧ વર્ષ છે અને તેઓ પરિષ્ઠ નાગરિકો છે. અરજમાં દર્શાવ્યા મુજબ, નોંધ અરજદારોની જન્મતારીખોના આધારે વર્ષ ૧૯૪૫ અને

વર્ષ ૧૯૪૩ને સંબંધિત છે. વિશેષ નાગરિક અરજી ક્રમાંક ૫૭૮૨/૨૦૧૪ના અરજદાર તેમના મોટા ભાઈ, જેમની ઉંમર ૭૧ વર્ષ છે અને તેઓ પણ વરિષ્ઠ નાગરિક તથા વૃદ્ધાવસ્થામાં છે, તેમનું સોગંદનામું રજૂ કરવા તૈયાર અને ઇચ્છુક છે.

૨૦. સક્ષમ સત્તાધિકારી પાસે નોંધવહી ઉપલબ્ધ ન હોવા બદલ અરજદારોને દોષી ઠેરવી શકાય નહીં. તેથી, માત્ર એટલા કારણસર કે પ્રતિવાદીઓ સંબંધિત નોંધવહી શોધી શકતા નથી, એવું કહી શકાય નહીં કે વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ અધિનિયમની કલમ-૧૩(૩) હેઠળ તેમની પાસે ન્યસ્ત સત્તાનો ઉપયોગ કરવા અસમર્થ છે.

૨૧. ઉપરોક્ત કારણોસર, આ અદાલત નીચે મુજબનો આદેશ પસાર કરવા પ્રવૃત્ત છે : દીશાની પ્રથમ વર્ગના ન્યાયિક મેજિસ્ટ્રેટ દ્વારા ફોજદારી વિવિધ અરજીઓ ક્રમાંક ૧૬/૨૦૧૪ અને ૧૭/૨૦૧૪માં તા. ૧૫.૦૩.૨૦૧૪ના રોજ પસાર કરાયેલા આક્ષેપિત આદેશો રદ કરવામાં આવે છે. પ્રકરણો અરજીકર્તાઓની અરજીઓ પર ઉપલબ્ધ નોંધપોથીના સામગ્રીને ધ્યાનમાં લઈને તથા યોગ્ય ચકાસણી કરીને, કાયદા અનુસાર નવી સુનાવણી અને નિર્ણય માટે ઉક્ત અદાલતને પરત મોકલવામાં આવે છે. આ આદેશની નકલ પ્રાપ્ત થયાની તારીખથી ત્રણ માસની અવધિમાં નિર્ણય આપવામાં આવશે.

અરજીઓ ઉપરોક્ત શરતો મુજબ ભાગે મંજૂર કરવામાં આવે છે. દ દરેક અરજીમાં ઉપરોક્ત હદ સુધી, નિયમને નિરપવાદ કરવામાં આવે છે.

(શ્રીમતી અભિલાષા કુમારી, ન્યાયમૂર્તિ)

The translation of this judgment has been provided by M/s Hyperlink E-Solutions Pvt. Ltd.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.